

БЪЛГАРСКИ ЕНЕРГИЕН И МИНЕН ФОРУМ **BULGARIAN ENERGY & MINING FORUM**

1000 Sofia, 4, Trapezitsa str., E-mail : office@bulenergo.com, web site : www.bulenergyforum.org

До
Политическите партии в 50-то Народно събрание на РБ

До
Медиите

ДЕКЛАРАЦИЯ

**БЪЛГАРИЯ Е ИЗПРАВЕНА ПРЕД СЕРИОЗНА ЕНЕРГИЙНА КРИЗА –
ОЩЕ ТАЗИ ЗИМА СА ВЪЗМОЖНИ НАРУШЕНИЯ НА
СИГУРНОСТТА НА ДОСТАВКИТЕ НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ.**

Електроенергийната система на България навлиза във все по-задълбочаваща се производствена и ликвидна криза. В периодите на презареждане на реакторите в АЕЦ “Козлодуй“ страната рязко се превръща в нетен вносител на електроенергия (за ноември средно над 1200 MW), като това най-силно е изразено в часовете на вечерния връх на потребление - от 17 до 21 ч. когато фото-волтаиците зануляват производството си. Тяхното „изпразване“ се компенсира основно с внос на скъпа електроенергия основно от Гърция, която активира пълния капацитет на нейните газови ТЕЦ (основно реконструирани въглищни централи със средства по ПВУ). В продължение на 4-5 часа тези централи вдигат рязко товар от под 1000 до над 4000 MW и така балансират българската енергийна система. България внася и ток от въглищни ТЕЦ от Сърбия, Турция и дори от Северна Македония, чиято цена не е обременена с „екологичната“ добавка за въглеродни квоти. При сегашните борсови цени на природния газ и въглеродните квоти нашите лигнитни ТЕЦ не могат да се конкурират с гръцките и румънските газови ТЕЦ. Процеса на влошаване на икономическото състояние на нашите въглищни централи допълнително се влошава и от практиката държавата да изземва част от печалбите им при реализация на продажби над определени нива, наречени "таван на цените".

Данните от началото на ноември устойчиво показват, че българските въглищни централи въпреки влошаващата се икономическа конюнктура и тази есен на 2024 г. запазват ролята си на критичен производител на електроенергия в страната (над 40% средно за ноември) и въпреки регистрирания ръст на мощностите на възобновяеми източници в България, техният принос в енергийния баланс на страната е незначителен – с принос под 10% за енергийния баланс средно за ноември 2024г. досега.

Анализите на енергийните специалисти на БЕМФ потвърждават тревожните прогнози, че през настоящата зима, дори при нормална аварийност на генериращите, преносни и разпределителни съоръженията и при нормален зимен ден се очаква дефицит в мощностния баланс от около 600 MW при ограничените водни количества в язовирите на енергийните ВЕЦ. По-притеснителна обаче е оценката, че при екстремални зимни температури, дори при нормална аварийност и при нормално потребление на електроенергия този дефицит се повишава до около 1600 MW. И ако в предишни години тези дефицити е било възможно да се покриват с аварийен внос от съседни енергийни системи, сега това ще бъде невъзможно, поради факта, че всички съседни държави декларират също високи енергийни дефицити.

Какви са причините и какви спешни мерки трябва да се предприемат?

Основните причини за днешното състояние на българската електроенергетика са множеството некомпетентни действия и бездействия – от липсата на стратегически планове за привличане на инвестиции в енергетиката, допускане на безконтролно изграждане на мощности на възобновяеми източници без компенсиране, пропуснатите шансове за въвеждане на механизма за капацитет и регламентиране на допустима държавна помощ за част от въглищните централи, практическото блокиране на проучванията и строителството на нови ВЕЦ и ПАВЕЦ, пълно подценяване на приноса на други алтернативни технологии за производство на електроенергия с възможности за регулиране на товара – малките модулни реактори, геотермалната енергия, оползотворяване на твърди битови отпадъци и наличните значителни количества горска биомаса във високоефективни нискоемисионни технологии. Страната пропусна и възможността да модифицира част от въглищните блокове в газове, което Гърция направи и сега е основен вносител на електроенергия за регулиране на вечерния връх в товара на системата.

Какви спешни и средносрочни мерки предлагаме за стабилизация на българската електроенергетика?

- 1) С решение на МС в мощностния и енергиен баланс на страната да се включат мощностите на ТЕЦ „Контур глобал“ като се договори с ЕК приложение на временен механизъм за капацитет в аварийни режими;
- 2) Да се възстановят и поддържат въглищните резерви на всички въглищни централи без изключение;
- 3) Ръководствата на АЕЦ „Козлодуй“ и ТЕЦ „Марица Изток-2“ в спешен порядък да потвърдят с доклади пред МЕ датите 24.11.2024 за АЕЦ „Козлодуй“ и 30.11.2024 като крайни дати за включване на ТГ10 в АЕЦ и ТГ8 в МИ2 в паралел с електроенергийната система след успешно и в срок завършване на плановите им годишни ремонти. В случай, че съществува вероятност сроковете за включване да не бъдат спазени да се докладват предприетите мерки за преодоляване на закъснения.
- 4) Да се разработят и приемат от МС програма и мерки за икономическа стабилизация и капитализация на българските енергийни дружества, като за целта се преоцени обективно прага на цената на електроенергията от 180 лв/Мвтч за компенсиране на индустрията;
- 5) Да се възстанови работата на Обществения съвет към министъра на енергетиката съгласно изискванията на чл.7а на Закона за енергетиката;
- 6) В средносрочен план:
  - А) Да се настоява пред ЕК и ENTSO-E за реализиране с най-висок приоритет на проектите за повишаване свързаността на електроенергийните системи на Западна Европа с тези на Източна Европа и „отпушване“ на обменните потоци електроенергия между двата региона.
  - Б) Ръководството на НЕК да изготви и осигури изпълнението на нов с по къси срокове и осигурено финансиране график за завършване рехабилитацията на ПАВЕЦ „Чаира“. Да се изготви и представи пред МЕ доклад за хода на осигуряване на финансиране за изграждането на водния изравнител „Яденица-2“.
  - В) Да се разработят и приемат от МС по силата на чл.4, ал.2, т.5 от ЗЕ средносрочни инвестиционни програми за обявяване на търгове за изграждане на нови генериращи мощности с възможности за участие в регулиране на товара и честотата на енергийната мрежа;

Българският енергиен минен форум изразява готовност да организира в оперативен порядък и в най-кратки срокове професионално обсъждане на сложната ситуация с широк кръг специалисти на който да се обсъдят предложените решения и да бъдат набелязани управленски решения.

Политическата криза в която се намираме не бива да прераства в енергийна криза!

Колегиум на БЕМФ